

คนปลุกต้นไม้ของฌ็อง จีโอน

อุบลวรรณ โชติวิสิทธิ์¹

บทคัดย่อ

เรื่องคนปลุกต้นไม้ของฌ็อง จีโอนเป็นเรื่องของชายผู้หนึ่งชื่อเอลเซฮาร์ด บูฟฟิเยร์ ซึ่งได้อุทิศ
ช่วงเวลาในบั้นปลายชีวิตของเขาให้กับการปลุกต้นไม้ที่ละต้น ๆ ด้วยมือของตัวเองบนเนินเขาที่แห้งแล้งร้างไร้ผู้คน
จนกระทั่งกลายเป็นป่าอันอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งต้นธารและดึงดูดให้คนกลับมาสร้างหมู่บ้านอยู่อาศัยอีกครั้งหนึ่ง

คำสำคัญ : ฌ็อง จีโอน ต้นไม้ ป่าไม้ การปลุกป่า น้ำ สิ่งแวดล้อม

---

¹ Docteur de 3e cycle en lettres modernes

อาจารย์ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

The Man Who Planted Trees

Ubonwan Chotivisit¹

Abstract

Jean Giono's The Man Who Planted Trees is about a man called Elzéard Bouffier, who spent the later part of his life planting trees, one by one, with his own two hands on a dry and deserted hill until it turned into a rich and fertile forest, a source of streams which, once again, brought the village back to life.

Key Words : Jean Giono, trees, forests, forest plantation, water, environment

---

¹ Docteur de 3e cycle en lettres modernes

Department of Western Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences

Prince of Songkla University

คนปลูกต้นไม้ของฌ็อง จิโอน¹ (Jean Giono)

อุบลวรรณ โชติวิสิทธิ์

คนปลูกต้นไม้ เป็นเรื่องของคนเลี้ยงแกะธรรมดา ๆ คนหนึ่ง ชื่อเอลเซอาร์ท บุฟฟิเยร์ (Elzéard BOUFFIER) ด้วยความรักในผืนแผ่นดินที่อาศัยอยู่ ยังชีพ ความรักความเมตตาที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ร่วมโลก เขาตั้งหน้าตั้งตาปลูกโอ๊กที่ละต้นๆด้วยมือตัวเอง จนทำให้ผืนแผ่นดินที่แห้งแล้งจนเกือบเป็นทะเลทราย ร้างไร้ผู้คน กลับกลายเป็นป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นต้นธารของแหล่งน้ำ และมีผู้คนอพยพกลับเข้ามาอยู่อีกครั้งหนึ่ง สิ่งที่จิโอนต้องการแสดงให้เห็นก็คือว่า ภารกิจของบุฟฟิเยร์นั้นเป็นงานที่ยากยิ่งสำหรับมนุษย์โดยทั่วไป แต่มนุษย์สามารถที่จะกระทำได้หากมีความตั้งใจมุ่งมั่นอย่างแท้จริงผู้เขียนได้ให้ความหวังแก่มนุษย์ในยุคนี้ที่กำลังได้รับผลกระทบจากการที่พื้นที่ป่าถูกทำลายทำให้สภาพแวดล้อมแปรเปลี่ยน เป็นทะเลทรายมากขึ้นเรื่อย ๆ จิโอนจึงต้องการบอกว่ายังไม่สายเกินไปที่จะปลูกป่าปลูกต้นไม้เพราะในเรื่องสั้นเรื่องนี้เขาได้แสดงให้เห็นว่าเพียงตัวเอกของเรื่อง

ปลูกต้นไม้คนเดียว ก็ยังได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ดังนั้นหากว่าทุกๆ คนพร้อมใจกันหันมาปลูกต้นไม้ ทะเลทรายก็สามารถกลับคืนกลายเป็นป่าได้ในที่สุด

จิโอนได้พบกับบุฟฟิเยร์ ในปี ค.ศ.1913 ขณะเดินทางท่องเที่ยวอยู่ในเขตภูเขาแอลป์ ตอนล่างในแคว้นโปรวองซ์ สมัยนั้นสภาพของพื้นที่ในบริเวณนั้นเริ่มมีสภาพคล้ายทะเลทรายคือมีความแห้งแล้งมาก มีลมพัดแรงตลอดเวลา ไม่มีต้นไม้ขึ้นอยู่เลยนอกจากพวกลาเวนเดอร์ป่า ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ในละแวกนี้เลย สิ่งที่เหลือให้เห็นก็คือซากปรักหักพังที่ถูกทอดทิ้งให้เสื่อมโทรมไปตามกาลเวลา ภาพที่เห็นสร้างความหดหู่ใจแก่จิโอนเป็นอันมาก เขาต้องการหาสถานที่พักค้างคืนและแหล่งน้ำ แต่เดินทางเท่าไรก็ไม่พบ ลมที่โหมพัดกระหน่ำอย่างรุนแรงทำให้เขาต้องออกเดินทางต่อไปหาแหล่งน้ำและที่พักแรมที่อื่น เมื่อเดินมาได้พักหนึ่งก็พบกับบุฟฟิเยร์ ซึ่งต้อนรับเขาด้วยการทาน้ำที่มีรสดีมาจากบ่อธรรมชาติแห่งหนึ่งมาให้เขาดื่ม²

¹ ฌ็อง จิโอน (Jean Giono) (1895-1970) เกิดที่มานอสก์ (Manosque) ในแคว้นโปรวองซ์ (La Provence) ซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศฝรั่งเศสเป็นนักเขียนที่สร้างผลงานไว้มากมายทั้งในรูปของบทกวีนิพนธ์ นวนิยายและเรื่องสั้น งานส่วนใหญ่ของเขาจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการรักษาธรรมชาติ และชีวิตแถบชนบทอันเรียบง่าย เช่น *Colline* (1928) *Un de Beaumugnes* (1929) *Regain* (1930) *Le chant du monde* (1934) และเรื่อง *Les vraies richesses* (1936) จิโอนเป็นนักเขียนที่รักต้นไม้เป็นชีวิตจิตใจ สมัยเด็ก ๆ เขามักไปเดินเล่นตามชนบทกับบิดาของเขาบ่อย ๆ ขณะเดินไปเขาก็จะฝังลูกโอ๊กซึ่งนำติดตัวไปด้วย โดยมีความหวังว่า มันจะออกและเติบโตเป็นต้นโอ๊กใหญ่อันงามสง่าสักวันหนึ่ง (Jean Giono, *L'Homme qui plantait les arbres*, Folio cadet rouge, Gallimard, 1990, p.54)

หมายเหตุ ในการอ้างอิงหนังสือเล่มนี้ในครั้งต่อไป ผู้เขียนจะใช้ชื่อย่อว่า Giono, *L'Homme...*

2. "Il tirait son eau, excellente, d'un trou naturel." (Giono, *L'Homme*, p.11)

หมายเหตุ ผู้เขียนเป็นผู้ขีดเส้นใต้ข้อความที่ยกมา.

บุฟฟิเยร์ อายุ 55 ปี หลังจากสูญเสียภรรยา และลูกชายโชน ก็ตัดสินใจทิ้งเมืองมาเลีย็งเกาะอยู่ในแถบนี้มีสุนัขเลี้ยงแกะตัวเดียวเป็นเพื่อน บ้านที่เขาอยู่นั้นเมื่อก่อนเป็นบ้านที่ถูกทิ้งร้าง มีสภาพทรุดโทรมมาก เขาจัดการซ่อมแซมจนกระทั่งแข็งแรงพอที่จะต้านทานลมพายุที่พัดกระหน่ำในบริเวณแถบนั้นได้ จิโอโนพักแรมกับบุฟฟิเยร์ จึงได้เห็นงานที่ชายผู้นี้ทำเป็นประจำทุกวันเสมือนดังเป็นพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ที่จะขาดเสียมิได้ กล่าวคือ ทุก ๆ คืนก่อนเข้านอน บุฟฟิเยร์ จะนั่งคัดเลือกผลอิกใหม่ ๆ ให้ได้จำนวนหนึ่งร้อยลูกอย่างตั้งใจ¹ และในวันรุ่งขึ้น ก่อนออกไปเลี้ยงแกะในทุ่ง เขาก็จะนำผลอิกที่คัดเลือกไว้อย่างดี² ไปปลูกตามเนินในที่ไกล ๆ เขาชุดหลวมฝังลูกอิกทีละลูกจนกระทั่งครบร้อยลูก โดยไม่สนใจว่าที่ดินตรงบริเวณนั้นเป็นของใครมีเจ้าของหรือไม่สิ่งที่เขาต้องการทำมีอยู่เพียงอย่างเดียวคือ ปลูกต้นไม้ อิก ทั้งนี้เพราะเขาตระหนักว่าดินแดนแถบนี้จะต้องแล้งร้าง หากไม่มีต้นไม้ บุฟฟิเยร์ตั้งใจปลูกต้นไม้ด้วยความระมัดระวังเป็นที่สุด³ เขาได้ทำงานนี้ด้วยความอุตสาหะเป็นเวลาสามปีเต็มๆ นับตั้งแต่ปี 1910 เป็นต้นมา เขาปลูกต้นไม้จนครบทั้งหมดได้ 100,000 ต้น ซึ่งแม้ว่าในจำนวน 100,000 ต้น อาจจะรอดชีวิตได้เพียงแค่ 10,000 ต้นก็ตาม แต่เขาก็ไม่

เคยนึกย่อท้อเลยแม้แต่น้อยเขายังปลูกต่อไปเรื่อย ๆ ไม่มีสิ่งใดมารบกวนความตั้งใจของเขาได้เลยไม่ว่าจะเป็นสงครามโลกครั้งที่หนึ่งหรือครั้งที่สอง เพราะสำหรับเขา ไม่มีอะไรสำคัญไปกว่างานที่เขาทำ⁴ เพราะเขาเป็นผู้กำหนดให้กับตัวเอง

เมื่อพบกันครั้งแรก จิโอโนไม่ได้รับรู้สึกประทับใจกับงานของบุฟฟิเยร์ สักเท่าใดนัก แต่ครั้นเมื่อได้ทวนกลับไปยังดินแดนอันแห้งแล้งร้างไร้ผู้คน⁵ นั้นอีกครั้ง เขาก็คิดถึงคนเลี้ยงแกะนักปลูกต้นไม้⁶ เพราะเมื่อเข้าไปใกล้เขตภูเขาตังกกล่าว ก็มองเห็นเนินเขาปกคลุมด้วยหมอก ซึ่งแท้ที่จริงแล้ว ก็คือต้นไม้ที่บุฟฟิเยร์ปลูกไว้ตั้งแต่เมื่อ ปี ค.ศ.1910 และบัดนี้ได้กลายเป็นป่าใหญ่ไปแล้วนั่นเอง

จิโอโนได้พบกับบุฟฟิเยร์อีกหลายครั้ง เขายังแข็งแรง และหันมาเลี้ยงฝูงแทนการเลี้ยงแกะเพราะพบว่ามันทำลายต้นไม้ที่เขาปลูก ชายทั้งสองแทบจะไม่ได้เอ่ยปากพูดอะไรกันเลย แต่จิโอโนก็ยังเกิดความประทับใจจากภาพที่ได้เห็นจนไม่สามารถกล่าวออกมาเป็นคำพูดใด ๆ ได้ จิโอโนได้แต่เดินเล่นในป่าของเขา⁷ ซึ่งกินพื้นที่กว้างถึง 11 กิโลเมตร บุฟฟิเยร์เองดูเหมือนจะไม่สนใจเลยว่าป่า 'ของเขา' ได้ก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์ตามมาเป็นลูกโซ่ เขายังคงตั้งหน้าตั้งตาทำ

1 Le berger...alla chercher un petit sac et déversa sur la table un tas de glands. Il se mit à les examiner l'un après l'autre avec beaucoup d'attention, séparant les bons des mauvais... Quand il eut ainsi devant lui cent glands parfaits, it s'arrêta et nous allâmes nous coucher.' (ibid., p. 17)

2 "...les glands soigneusement choisis et comptés.' (ibid., P. 18)

3 'Il planta ainsi ses cent glands avec un soin extrême' (ibid., p. 20)

4 'sa besogne' (ibid., p.43)

5 'ces contrees désertes' (ibid., p.25)

6 'ce berger planteur d'arbres' (ibid., p.26)

7 'Le spectacle était impressionnant. J' étais littéralement privé de paroles et, comme lui ne parlait pas, nous passâmes tout le jour en silence à nous promener dans sa forêt.' (ibid., p.28)

'งานของเขา' อย่างมุ่งมั่น¹ ไม่ได้คิดเลยว่า เป็นผู้บันดาลให้ดินแดนแถบนั้นเริ่มมีชีวิตชีวาขึ้นมา 'ป่าของเขา' ทำให้เกิดแหล่งน้ำในที่ที่เกือบจะกลายเป็นทะเลทรายมานาน แหล่งน้ำทำให้เกิดพืชพันธุ์ต่าง ๆ พื้นที่ที่ไม่มีใครอยากมาอยู่ดูน่าอยู่ขึ้น ใครจะรู้ว่าชีวิตที่เกิดขึ้นใหม่นี้เกิดจากน้ำมือหน้าแรงน้ำใจและวิญญูณอันเต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตาอย่างสูงสุดของคนคนเดียว² คนที่มีลักษณะพิเศษสุดอย่างเขา³ ผลงานของบุฟฟิเยร์ทำให้พื้นที่ที่เคยมีบรรยากาศหดหู่ น่าเกลียด น่ากลัว น่าเศร้าใจ ชวนให้คนที่อยู่อยากฆ่าตัวตาย กลายมาเป็นที่ที่มีชีวิตชีวา กระทั่งลมที่เคยพัดแรงดูน่าสะพรึงกลัวก็กลายเป็นสายลมอ่อนละมุนพัดโชยกลืนดอกไม้มาให้ ใบหญ้านานาพันธุ์สะบัดใบเขียวขจี คนหนุ่มคนสาวเริ่มอพยพมาตั้งรกรากมากขึ้น คนเหล่านี้กว่าหมื่นคนเป็นหนี้บุญคุณบุฟฟิเยร์อย่างไม่ต้องสงสัย⁴ นับได้ว่าบุฟฟิเยร์เป็นปูชนียบุคคลของฝรั่งเศสและของโลกที่กำลังขาดต้นไม้ที่เราทุกคนไม่อาจลืมได้เลย⁵

นอกจากจุดหมายที่จะส่งเสริมให้คนรักต้นไม้ และรักการปลูกต้นไม้แล้วจิโอโนเล่าเรื่องนี้เพื่อสรรเสริญวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ของคนเลี้ยงแกะธรรมดา ๆ คนหนึ่ง ซึ่ง ได้สร้างสรรค้งานที่มีคุณประโยชน์นานัปการ

ต่อโลกและชีวิตของมนุษย์ โดยไม่มีผู้ใดรู้เห็นเลย เหตุที่ผู้เขียนบทความนี้ใช้คำว่า 'วีรกรรม' ก็เพราะเห็นว่า จิโอโนมีจุดมุ่งหมายในการเขียนเรื่องนี้แบบเดียวกับการเขียนมหากาพย์ (L'epopee) ซึ่งโดยปกติจะเป็นงานกวีนิพนธ์หรืองานร้อยแก้วที่มีความยาวมาก มีลีลาการเขียน ที่สูงส่ง ใช้ภาษาวิจิตรบรรจง มีเรื่องมหัศจรรย์ผสมผสานกับเรื่องที่เกิดขึ้นจริง หรือเป็นตำนานที่มีต้นเค้ามาจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เพื่อยกย่องสรรเสริญความดีหรือ 'วีรกรรมอันยิ่งใหญ่' ของวีรบุรุษ⁶ แต่แทนที่จะใช้ภาษาโวหารอันสูงส่งสุดดีผู้กล้าหาญตามลักษณะขนบนิยม จิโอโนกลับใช้ภาษาที่เรียบง่าย ความเรียบง่ายนี่เองที่เป็นความงามอันสุนทรีย์แห่งบทกวีนิพนธ์ ถึงแม้ว่าบุฟฟิเยร์จะมีใช้วีรบุรุษในสนามรบตามความหมายที่คนทั่ว ๆ ทั่วไปเข้าใจก็ตามแต่บุฟฟิเยร์ก็มีความกล้าหาญที่จะต่อสู้กับความแห้งแล้ง ความพินาศย่อยยับของธรรมชาติที่เกิดขึ้นเพราะน้ำมือของมนุษย์จนกระทั่ง ธรรมชาติได้ฟื้นคืนชีวิตใหม่อีกครั้งหนึ่ง การกระทำของเขายิ่งใหญ่กว่าผลงานของวีรบุรุษในสนามรบ เพราะเขาทำเพื่อสร้างสรรค์ไม่ใช่ทำเพื่อทำลาย⁷ เขาเป็นผู้ชุบชีวิตผืนแผ่นดินอันแห้งแล้งของแคว้นโปรวองซ์ตอนบน (La Haute Provence) เหมือน

1 'Il poursuivait obstinément sa tâche, tres simple.' (ibid., p.30)

2 'Oui aurait pu imaginer...une telle obstination dans la générosité la plus magnifique?' (ibid., p.32)

3 'ce caractere exceptionnel' (ibid., p.36)

4 "...plus de dix mille personnes doivent leur bonheur à ElzeardBOUFFIER." (ibid., p. 51)

5 "un caractere inoubliable" (ibid., p.5)

6 "Epopée" (n.f.) Long poème (et Plus tard, parfois, récit en prose de style élevé) ou le merveilleux se mêle au vrai, la légende à l'histoire et dont le but est de célébrer un héros ou un grand fait" (Dictionnaire Le Petit Robert)

7. จิโอโนเป็นผู้ไม่ในสันติ เกลียดสงครามและต่อต้านความก้าวหน้าที่ทางอุตสาหกรรมทั้งหลาย เพราะเห็นว่าสิ่งเหล่านี้นำไปสู่การทำลาย ก่อให้เกิดการสังคมน่ากลัวทางทหารเพื่อทำลายล้างกัน (B. VALETTE, GIONO' ใน Dictionnaire des litteratures de la langue française, éd. J.P.BEAUMARCHAIS, D.COUTY, A. REY, Bordas, 1984, 3 vols, vol.II)

พระเยซูที่เป็นผู้ชุบชีวิตของลาซาร์ (Lazare)¹ งานมหัศจรรย์ถึงเพียงนี้ มนุษย์ธรรมดา ๆ คนหนึ่งก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอำนาจวิเศษใด ๆ เลย ขอเพียงให้มีความตั้งใจอันแน่วแน่ก็พอแล้ว ความเมตตากรุณาอันสูงส่งต่อเพื่อนร่วมโลกกระตุ้นให้เขาทุ่มเทเวลาตลอด 30 ปีปลุกต้นไม้จนกระทั่งกลายเป็นป่าจิโนโนนั้นให้เห็นถึงคุณสมบัติอันเหลือเชื่อของบุฟฟิเยร์² การปลุกต้นไม้ของเขาเหมือนกับเป็นงานศักดิ์สิทธิ์³ แม้จะให้เหตุผลกับจิโอโนอย่างง่าย ๆ ว่า เขามิมีงาน อื่นที่จะทำ แต่เมื่อเห็นว่าแคว้นนี้จะต้องประสบความพินาศ อย่างแน่นอนหากไม่มีต้นไม้ เขาก็ตัดสินใจลงมือแก้ไขสภาพเลวร้ายนี้⁴ ด้วยการปลุกต้นไม้ อีก เขาใช้คำว่า 'ตัดสินใจ' (il avait resolu) โดยไม่ได้เน้นเสียง แต่การกระทำของเขาต่างหากที่แสดงถึงน้ำหนักของการตัดสินใจของเขาอย่างแท้จริง เพราะการตัดสินใจ⁵ นี้เองที่ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นได้อย่างน่าอัศจรรย์ กล่าวได้ว่าบุฟฟิเยร์ 'ตัดสินใจกำหนด 'ภารกิจ' (mission) ให้กับตัวเองโดยไม่ลังเลและก็ปฏิบัติภารกิจนั้นด้วยความอดทนไม่เคยย่อท้อ แม้จะประสบกับความล้ม

เหลวในบางครั้งก็ตาม⁶ เขาทำด้วยความตั้งใจอันแรงกล้า ด้วยสมาธิอันแน่วแน่ไม่มีสิ่งใดทำให้เขาท้อถอยได้เลย แม้แต่สงครามโลกครั้งที่หนึ่งและแม้แต่บรรดาผู้คนที่เข้าไปตัดไม้ในป่าของเขาในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง⁶ เขายังคงปลุกต้นไม้ต่อไปอย่างสงบ ดูเหมือนเขาจะคิดอยู่อย่างเดียวเท่านั้นว่า 'งานของเขา' คือการปลุกต้นไม้ ชีวิตและจิตใจของเขาเป็นส่วนหนึ่งกับงาน รวบรวมว่าได้รับแรงบันดาลใจจากพระเจ้าให้มทำงาน⁷ ด้วยความตั้งใจอันแน่วแน่เพียงลำพังผู้เดียวเท่านั้น

การที่บุฟฟิเยร์ปฏิบัติ 'ภารกิจ' ที่เขาเป็นผู้กำหนดขึ้นเองได้อย่างไม่ท้อถอยนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับความอดทน ความตั้งใจจริงของเขาเพียงอย่างเดียว แต่หากขึ้นอยู่กับความเมตตากรุณาที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ร่วมโลก เขาก็ 'มุ่งมั่น' ปลุกต้นไม้โดยไม่แยแสต่อสิ่งใดทั้งสิ้น⁸ ผลงานที่ได้ก็คือป่าที่เกิดขึ้นในพื้นที่อันแห้งแล้ง จนไม่มีใครคิดว่าจะมีอะไรงอกขึ้นมาได้ ไม่มีใครคิดว่าจะหาแหล่งน้ำในบริเวณนี้ได้อีกแล้ว ป่านี้เปรียบเสมือนเนรมิตรขึ้นด้วยฝีมือพระหัตถ์ของพระเจ้า

1 ในพระคัมภีร์ไบเบิล นั้น ลาซาร์ (Lazare) เป็นน้องชายของมาร์ทาและมารี ซึ่งพระเยซูเป็นผู้ชุบชีวิตให้ฟื้นจากความตาย

2 "des qualites vraiment exceptionnelles" (GIONO, *L'Homme*.....op. cit., p.5)

3 เทียบได้กับงานเผยแพรศาสนา ซึ่งถือว่าเป็นงานที่ได้รับมอบหมายจากพระเจ้า (La mission)

4 " Il avait jugé que ce pays mourrait par manque d'arbres. Il ajouta que, n'ayant pas d'occupations très importantes, il avait résolu de remédier à cet état de choses." (GIONO, *L'Homme*..., op. cit., p.22)

5 โปรดดูหน้า 120 และเชิงอรรถข้อ 2 และ 3

6 "...il me donna l'impression que rien ne pouvait le déranger." (ibid., p.18) "...il ne s'était pas du tout soucie de la guerre. Il avait imperturbablement continué à planter." (ibid., p.27) "Il...(continuait) paisiblement sa besogne, ignorant la guerre de 39 comme il avait ignoré la guerre de 14." (ibid., p.43)

7 "Je ne l'ai jamais vu fléchir ni douter. Et pourtant, Dieu sait si Dieu même y pousse! (ibid., p.35)

8 "une obstination dans la générosité la plus magnifique" (ibid., p.32)

"une générosité sans exemple" (ibid., p.5)

ดังที่จิโอนีเมื่อเห็นป่าของบุฟฟิเยร์เป็นครั้งแรก ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์เรามีความสามารถเช่นเดียวกับพระเจ้าในการสร้างสรรค์สิ่งอื่นได้ ไม่ใช่แต่ความสามารถในการทำลาย¹

สิ่งที่น่าสนใจก็คือ แม้จะเปรียบว่า 'วีรกรรม' ของบุฟฟิเยร์เป็นงานที่ศักดิ์สิทธิ์และมหัศจรรย์ดุจเดียวกับงานสร้างโลกของพระเจ้า แต่จิโอนีก็ไม่ได้ต้องการแสดงให้เห็นว่าบุฟฟิเยร์ เป็นพระเจ้าเขาเพียง แต่แสดงความเคารพ ความนิยมชมชื่นต่อมนุษย์ ปุถุชนธรรมดา ๆ คนหนึ่งที่ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ตั้งมั่นอยู่ในความเมตตากรุณาอย่างบุฟฟิเยร์ที่สามารถทำงานที่ถือได้ว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์เหลือเชื่อด้วยการเปลี่ยนแปลงทะเลทรายให้เป็นดินแดนอันอุดมสมบูรณ์² ก่อให้เกิดปฏิกิริยาแบบลูกโซ่ของกฎธรรมชาติที่เริ่มจากการปลูกต้นไม้ของคนเพียงคนเดียว³ เท่านั้นความยิ่งใหญ่ของบุฟฟิเยร์ คือ ความมีคุณธรรม การกระทำ

ของเขาแสดงให้เห็นว่าเป็นคนที่ปราศจากความเห็นแก่ตัวใดโดยสิ้นเชิง⁴

เมื่อจิโอนีได้พบกับบุฟฟิเยร์เป็นครั้งแรกนั้น จิโอนีกำลังห้าน้ำดื่มและที่พักบุฟฟิเยร์เป็นผู้ตักน้ำจากบ่อธรรมชาติที่มีรสเยี่ยมที่สุดมาให้เขาดื่ม⁵ นับได้ว่าบุฟฟิเยร์เป็นผู้ให้ความสดชื่นแก่จิโอนีผู้กระหายน้ำ และที่สำคัญกว่านั้น คือ การสร้างสรรค์ของบุฟฟิเยร์ได้ทำให้ผืนแผ่นดินที่กำลังจะตายฟื้นคืนชีพขึ้นมาได้อีกครั้ง ด้วยการสร้างป่าบนเขาอันเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำการพบกันที่ดูแล้วไม่น่าจะมีอะไรสำคัญมากมายนัก ระหว่างจิโอนีกับบุฟฟิเยร์ ได้แปรเปลี่ยนมาเป็นมิตรภาพอันแท้จริงและยาวนาน ทั้ง ๆ ที่ทั้งสองแทบไม่ได้พูดคุยอะไรกันเลยจิโอนีสามารถเข้าใจถึงจิตวิญญาณของบุฟฟิเยร์ ได้อย่างลึกซึ้ง ดูประหนึ่งว่าจิโอนีได้ค้นพบแหล่งน้ำอันใสสะอาดดังที่เขาบรรยายไว้ในเรื่องสั้นชื่อ 'L'eau vive'⁶ การที่จิโอนี

1 Quand on se souvenait que tout était sorti des mains et de l'âme de cet homme, sans moyens techniques, on comprenait que les hommes pourraient être aussi efficaces que Dieu dans d'autres domaines que la destruction. (ibid., p.28)

2 Quand je réfléchis qu'un homme seul, réduit à ses simples ressources physiques et morales, a suffi pour faire surgir du désert ce pays de Canaan, je trouve que, malgré tout, la condition humaine est admirable. Mais quand je fais le compte de tout ce qu'il a fallu de constance dans la grandeur d'âme et d'acharnement dans la générosité pour obtenir ce résultat, je suis pris d'un immense respect pour ce vieux paysan sans culture qui a su mener à bien cette oeuvre digne de Dieu. (ibid., p.52)

3 โปรดดูหน้า 122

ปฏิกิริยาลูกโซ่แบบนี้ มีนักเขียนผู้หนึ่งชื่อ CARDOT เขียนไว้เป็นบทกลอนง่าย ๆ ไว้ดังนี้

L'arbre nous fait l'eau,
L'eau nous fait le pré,
Le pré, le troupeau,
Le troupeau, l'engrais,
Et l'engrais, le blé.

(Cent poemes pour l'écologi.ed. Réne MALTETE, Le Cherche Midi' editeur, 1987, p. 91)

4 '(une âme) dépouillé de tout égoïsme' (GIONO, L'Homme... op.cit., p.41)

5 โปรดดูหน้า 119 เชิงอรรถข้อที่ 2

6 Si vous avez la patience, si surtout vous êtes venu vers eux en leur offrant sur la main tendue votre coeur comme une orange, vous arriverez malgré tout à la source d'eau vive. (GIONO, Rondeur des des jours, Folio, Gallimard, 1943, p.14)

ดื่มน้ำจากบ่อของบุฟฟิเยร์ ครั้งแรกนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่จะเข้าถึง 'แหล่งน้ำอันใสสะอาด' ซึ่งในที่นี้ก็คือตัวบุฟฟิเยร์นั่นเอง จิโอนได้ชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่มีค่าหรือผลงานอันยิ่งใหญ่ นั้นอาจเริ่มต้นมาจากสิ่งเล็ก ๆ ที่ดูไม่มีคุณค่าอะไรเลยได้เสมอ ดังเช่น ป่าใหญ่ แหล่งน้ำ และชีวิตที่เกิดจากการที่บุฟฟิเยร์ปลูกต้นไม้ที่ละต้น ๆ ชีวิตทุกชีวิตเกิดจากน้ำและจะยังชีพอยู่ต่อไปไม่ได้หากขาดน้ำ ทุกคนจึงควรเห็นคุณค่าของน้ำและช่วยกันรักษาแหล่งกำเนิดน้ำด้วยการปลูกต้นไม้¹

เราอาจจะเห็นคุณค่าของธรรมชาติได้จากตัวบุฟฟิเยร์ ซึ่งแม้อายุจะมากแล้ว แต่ก็ยังแข็งแรงมาก

เป็นพิเศษ เพราะอยู่ใกล้กับธรรมชาติ² ได้สูดอากาศบริสุทธิ์ บุฟฟิเยร์กินอยู่อย่างง่าย ๆ และมีความสุขจากการปลูกต้นไม้³ เขาใช้ชีวิตได้อย่างคุ้มค่า โดยพยายามทำหน้าที่ในแต่ละวันเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่เขาต้องการ⁴ ซึ่งตรงกับปรัชญาการใช้ชีวิตของรูสโซ คือการอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ เห็นคุณค่าของชีวิต (*vivre pour vivre*) และการรู้จักหาความสุขใส่ตัว (*jouir de soi-même*) โดยกินง่าย ๆ อยู่ง่าย ๆ เป็นสุขได้ด้วยสิ่งที่อยู่รอบตัวตลอดเวลา⁵ บุฟฟิเยร์พอใจกับการใช้ชีวิตแบบนั้น โดยไม่ได้หวังอะไรนอกเหนือไปจากนั้น เปรียบเสมือนพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของที่ไม่ต้องอาศัยสิ่งอื่น⁶

1 GIONO สอนให้เรารักษาน้ำโดยผ่านตัวละครที่เป็นคนดูแลรักษาน้ำพุ (*Le fontainier*) ด้วยการใช้น้ำขมขื่นแก้วที่มีภาพพจน์และจังหวะแบบบทกวีนิพนธ์ไว้ว่า ชีวิตคือน้ำ เราสามารถเก็บรักษาน้ำไว้ในอุ้งมือของเราได้เสมอ แต่หากเราก้มมือแน่น เราก็จะไม่มันเก็บน้ำไว้ได้เลย (*La vie, c'est de l'eau. Si vous mollissez le creux de la main, vous la gardez. Si vous serrez les poings, vous la perdez.*) (*ibid.*, p.38) กล่าวโดยสรุปก็คือ หากเราไม่รักษาน้ำและใช้น้ำอย่างไม่ระมัดระวัง เราก็จะทำลายน้ำและผลสุดท้ายก็คือ การทำลายชีวิตตัวเองนั่นเอง

2 'Le travail paisible et régulier, l'air vif des hauteurs, la fragilité et surtout la sérénité de l'âmé avaient donne a ce vieillard une sante presque solennelle. C' était un athlete de Dieu.' (GIONO, *L'HOMME...*, op.cit., p. 41)

3 Rousseau เป็นผู้เผยแพร่ความคิดเกี่ยวกับผลดีของอากาศบริสุทธิ์บนภูเขาว่าสามารถช่วยรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิตได้เป็นอย่างดี 'Ce fut là que je démêlai sensiblement dans la pureté de l'air où je me trouvais la véritable cause du changement de mon humeur et du retour de cette paix intérieure que j'avais perdue depuis si longtemps... Je doute qu'aucune agitation violente, aucune maladie de vapeurs put tenir contre un pareil séjour prolongé et je suis surpris que des bains de l'air salubre et bienfaisant des montagnes ne soient pas un des grands remèdes de la médecine et de la morale.' (ROUSSEAU, *La Nouvelle Héloïse*, éd. René POMEAU, Garnier Frères, 1960, p.51-52)

4 '...notre seul but, c'est vivre et que vivre nous le faisons chaque jour et tous les jours et qu' à toutes les heures de la journée nous atteignons notre but véritable si nous vivons.' (GIONO, *Rondeur des jours.*, op. cit., p. 7)

5 'Que fera donc l'homme de goût qui vit pour vivre, qui sait jouir de lui-même, qui cherche les plaisirs vrais et simples, et qui veut se faire une promenade à la porte de sa maison? Il la fera...(et) il s'y puisse plaire à toutes les heures de la journée, et pourtant si simple et si naturelle qu'il semble n'avoir rien fait. Il rassemblera l'eau, la verdure, l'ombre et la fraîcheur, car la nature aussi rassemble toutes ces choses.' (ROUSSEAU, *La Nouvelle Héloïse*, op.cit., p.465-466)

6 'De quoi jouit-on dans une pareille situation? De rien d'extérieur à soi, de rien sinon de soi-même et de sa propre existence, tant que cet état dure on se suffit à soi-même et de sa propre existence; tant que cet état dure on se suffit à soi-même comme Dieu.' ROUSSEAU, *Les rêveries du promeneur solitaire*, éd. Raymond BERNEX, Bordas, p.100)

แน่นอนว่าเมื่อได้อ่านเรื่องราวของบุฟฟิเยร์ เราสามารถเข้าใจในตัว 'สาร'(message) ที่ผู้แต่งต้องการสื่อให้แก่ผู้อ่านเราได้เห็นความยิ่งใหญ่เห็นความสำคัญของตนไม้ นำ เพราะจิโอโนสามารถเล่าเรื่องด้วยลีลาที่นุ่มนวล และมีสุนทรีย์แบบกวีได้อย่างมีอรรถรส ในตอนต้นเรื่องนั้น เรารู้จักเพียงแค่งาดำของบุฟฟิเยร์ ซึ่งจิโอโนคิดว่าเป็นเพียงต้นไม้โดดเดี่ยวที่ไม่มีความสำคัญอะไร¹ เรารู้เพียงแค่ว่าเขาเป็นคนเลี้ยงแกะคนหนึ่ง แล้วจิโอโนก็หันไปบรรยายสภาพอันน่าทึ่งใจของดินแดนแถบนั้นความรุนแรงของอากาศ ความไม่เป็นมิตรของคนตัดต้นไม้ในหมู่บ้านใกล้เคียงทั้งนี้ ก็เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างคนเลี้ยงแกะ นักปลูกต้นไม้² กับสภาพธรรมชาติและคนรอบข้าง และเพื่อสร้างอารมณ์สงสัย ให้เกิดแก่ผู้อ่าน เพราะผู้อ่านย่อมอยากจะทำนายว่าชายเลี้ยงแกะผู้นี้ชื่ออะไร มีความเป็นมาอย่างไร ทำไมจึงมาอยู่ดินแดนที่ไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตเพียงลำพังผู้เดียว การเขียนแบบนี้ทำให้ผู้อ่านจำเป็นต้องอ่านต่อไปอีกสิบหน้าจึงจะรู้จักชื่อรู้จักประวัติของชายผู้นี้ ด้วยเหตุที่จิโอโนประสงค์ที่จะเน้นให้เห็นถึงความสามารถอันน่ามหัศจรรย์ของบุฟฟิเยร์ ผู้เป็นเพียงมนุษย์ธรรมดา ๆ คนหนึ่ง จิโอโนจึงบรรยายสภาพภูมิศาสตร์และภูมิอากาศที่สร้างความทึ่งใจไว้

อย่างละเอียดลออ³ และในตอนท้ายของเรื่องซึ่งจิโอโนเล่าว่าได้พบกับบุฟฟิเยร์ ครั้งสุดท้ายในปี ค.ศ.1945 นั้น จิโอโนก็พยายามสร้างภาพของดินแดนอันอุดมสมบูรณ์⁴ ซึ่งแตกต่างกับสภาพแห้งแล้งและสิ้นหวังในต้นเรื่องอย่างมากมาย ทั้ง ๆ ที่เป็นพื้นที่เดียวกันกับที่เคยเห็นเมื่อปี 1913

จะเห็นได้ว่าในเรื่องนี้ ต้นไม้เป็นสัญลักษณ์ของการฟื้นคืนชีพของผืนแผ่นดินของหมู่บ้าน หรือทุกสิ่งทุกอย่าง ในครั้งแรกที่พบกับจิโอโนเห็นว่าตัวบุฟฟิเยร์ ก็ดูเหมือนกับเป็นต้นไม้ต้นหนึ่ง⁵ เขาเป็นหนึ่งเดียวกับต้นไม้ เป็นผู้ดับความกระหายน้ำของจิโอโน เป็นผู้ให้ที่พักพิงในบ้านอันแข็งแรงที่กันลมได้เป็นอย่างดี และเป็นผู้คืนชีพชีวิตผืนแผ่นดินอันแห้งแล้งสร้างความสุขให้บังเกิดแก่คนนับหมื่น ทั้งที่อยู่ในท่ามกลางความเลวร้ายของสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศแต่จิโอโนก็บังเกิดความสงบทางกายและใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อได้อยู่ใกล้บุฟฟิเยร์⁶ เสียงลมพายุที่เสียดแทงความรู้สึกก็ดูจะเสนาะไสรสรขึ้นเมื่อมากระทบกับหลังคาบ้านของบุฟฟิเยร์ โดยจิโอโนใช้การเปรียบอย่างง่าย ๆ แต่ไพเราะว่าเหมือนเสียงคลื่นกระทบหาดทราย⁷ จิโอโนใช้พรรณนาโวหารเพื่อสรรเสริญคุณความดีของบุฟฟิเยร์ โดยแท้⁸

1 'Il me sembla apercevoir dans le lointain une petite silhouette noire, debout. Je la pris pour le tronc d'un arbre solitaire.' (GIONO, L'Homme..., p.10)

2 'ce berger planteur d'arbre.' (ibid., p. 26)

3 'Je me trouvais dans une désolation sans exemple.' (ibid., p.9)

4 'Le pays de Canaan' ในคัมภีร์ไบเบิลหมายถึงดินแดนที่พระเจ้าได้สัญญาไว้ให้แก่ชาวยิว (Terre promise, 'le pays de miel et de lait).'

5 โปรดดูเชิงอรรถข้อ 1

6 'La société de cet homme donnait la paix.' (GIONO, L'Homme... p. 18)

7 'Le vent qui le frappait faisait sur les tuiles le bruit de la mer sur les plages.' (ibid., p. 12)

8 โปรดดูหน้า 123 เชิงอรรถข้อ 3

ในท้ายเรื่อง (หน้า 47-54) เราอาจเรียกได้ว่า เป็นบทสรรเสริญพระเจ้า หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การสรรเสริญ ฟูฟิเยร์ ซึ่งเป็นมนุษย์แต่สามารถบันดาลให้เกิดสิ่งมหัศจรรย์ได้อย่างพระเจ้า จิโอโนเริ่มการสรรเสริญด้วยประโยคสั้น ๆ แต่มีความหมายเข้มข้น โดยเน้นความแตกต่างระหว่างปัจจุบันและอดีตไว้ว่า ทุกอย่างได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว¹ เราเห็นภาพของแผ่นดินที่ตายไปแล้วกำลังเริ่มฟื้นคืนชีพ เหมือนกับการฟื้นคืนชีพของลาซาร์² ภาพสุดท้ายนี้จึงแตกต่างไปจากภาพที่เราเห็นในตอนแรกราวฟ้ากับดิน³ เพราะภาพสุดท้ายที่ว่านี้เป็นภาพแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วยสวนครัว สวนดอกไม้ นาข้าวชนิดต่าง ๆ มีเสียงน้ำพุรินไหล ช่าง ๆ นำพืชมัตต์ติเยล (tilleul) ซึ่งกำลังเจริญเติบโต อันเป็นสัญลักษณ์แห่งการฟื้นคืนชีพ⁴ ของธรรมชาติ

กล่าวโดยสรุป งานเขียนเรื่อง 'คนปลูกต้นไม้' ของจิโอโนเป็นงานวรรณกรรมชิ้นเล็ก ๆ แต่นับว่ามี 'สาระ' อันยิ่งใหญ่ เข้ากับยุคสมัยได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญคือการเขียนเล่าแบบร้อยแก้วของจิโอโนไม่ได้จิตซีตแห่งแสงเหมือนอย่างที่คนส่วนใหญ่มักจะมองรูปแบบการเขียนแบบนี้ว่าไม่มีความอลังการเท่ากับบทกวีนิพนธ์ จึงเป็นการสมควรแล้วที่ฌ็อง-ชาร์ลส์ เรอมี (Jean-Charles REMY) ตั้งสมญานามจิโอโนว่า

เป็น 'นักเล่าเรื่องผู้มีมนต์วิเศษ' (mégicien du récit)⁵

บทส่งท้าย ผู้เขียนบทความนี้เขียนถึง 'คนปลูกต้นไม้' เพราะมีความชื่นชมในตัวฟูฟิเยร์และผลงานของเขาที่จิโอโนนำมาบอกเล่าด้วยโวหารอันบรรยายความรู้สึกในใจได้อย่างไพเราะยิ่ง สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เขียนมีความปรารถนาเช่นเดียวกับจิโอโน คืออยากให้คนรักและปกป้องรักษาต้นไม้ ไร่ยังสามารถที่จะช่วยประเทศไทยและโลกของเราให้รอดพ้นจากการกลายสภาพเป็นทะเลทรายได้ด้วยการร่วมแรงร่วมใจกัน ทุกอย่างยังไม่สายเกินไป หากร่วมกันปลูกต้นไม้แม้เพียงคนละต้นก็ตาม

ตอนที่ฟูฟิเยร์ เริ่มปลูกต้นไม้ที่นั่นพื้นที่ในแคว้นโปรวองซ์ตอนบนอยู่ในสภาพที่เรียกว่าใกล้จะ 'ตาย' อยู่แล้วเพราะแห้งแล้งมากจนดูเหมือนจะไม่มีทางช่วยให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้อีกแล้ว แต่ความตั้งใจอันแรงกล้าของฟูฟิเยร์ 'ความเมตตาปราณีอันหาที่เปรียบมิได้' 'การกระทำที่ปราศจากความเห็นแก่ตัว' ทั้งหลายทั้งปวง 'วิญญาณอันยิ่งใหญ่' และร่างกายและจิตใจอันเรียบง่ายของเขาได้ 'บันดาล' หรือเนรมิตรแผ่นดินที่ใกล้ตายนี้ให้มีชีวิตขึ้นมาอีกครั้งได้อย่างน่าอัศจรรย์ด้วยการปลูกเพียงแคต้นไม้เท่านั้น สิ่งที่สำคัญคือเราทุกคนสามารถที่จะสร้างสิ่งที่ยิ่งใหญ่ได้ เช่นเดียวกับฟูฟิเยร์ หากว่าเรามีความมุ่งมั่นเช่นเดียว

1 'Tout était changé' (ibid., p. 4)

2 '...Lazare 'était hors du tombeau.' (ibid., p.49) (โปรดดูหน้า 122 เซึ่งวรรธข้อ 1)

3 โปรดดูหน้า 119 และ 121

4 'Enfin, chose plus étonnante, j'entendis le vrai bruit de l'eau coulant dans un bassin. Je vis qu'on avait fait une fontaine, qu'elle était abondante et, ce qui me toucha le plus, on avait planté près d'elle un tilleul qui pouvait déjà avoir dans les quatre ans, déjà gras, symbole incontestable d'une résurrection.' (ibid., p.47)

5 Dictionnaire des auteurs de tous les temps et de tous les pays, coll. dirigée par Guy SCHOELLER, Bouquins, Robert LAFFONT, 1952, 4 vols, vol. II, art. 'Giono', p.322.

กับเขา ถึงแม้ว่าเรื่องราวของบุฟฟิเยร์ จะเกิดขึ้นนานมาแล้ว แต่ข้อคิดที่จิโอโนได้พยายามสื่อให้คนรุ่นหลังรับรู้มันเป็นสิ่งที่ทันสมัยที่สุด เพราะปัจจุบันนี้ประเทศไทยของเราและโลกกำลังประสบปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าอย่างน่าใจหายทำให้แหล่งน้ำถูกทำลายหากไม่พร้อมใจกันช่วยคนละไม้คนละมือ ในอนาคตอันใกล้นี้ เราก็คงจะไม่มีน้ำใช้น้ำดื่มเพื่อยังชีพอีกต่อไป จิโอโนดูเหมือนจะตระหนักถึงอันตรายดังกล่าวนี้ตั้งแต่ต้นศตวรรษ และพยายามเตือนไว้ล่วงหน้า แต่ไม่มีใครสนใจ ตอนนี้นำกล่าวได้ว่าเรากำลังอยู่ในภาวะวิกฤต แต่ก็ยังไม่ถึงกับสายเกินแก้เสียทีเดียวนัก จิโอโนได้เรียกร้องให้คนกลับไปใช้ชีวิตใกล้กับธรรมชาติ (Le retour à la nature) แบบเดียวกับที่เมือง ฉากส์ รูสโซ (Jean-Jaques ROUSSEAU) เจ้าของแนวคิด 'Le bon sauvage'¹ ได้นำเสนอไว้ตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 นั้นเอง

ต้นไม้้นั้นนอกจากจะเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำซึ่งสร้างสรรพชีวิตทั้งหลายแล้วธรรมชาติ ป่าเขาลำเนาไพรแล้ว ยัง 'บันดาล' ให้เกิดผลงานทางศิลปะมาทุกยุคทุกสมัย² ป่าไม้จึงเป็นแหล่งกำเนิดของอาหารทั้งทางกายและทางใจของมวลมนุษย์ ฉะนั้นเราจึงควรคิดกันให้มากก่อนที่จะทำลายป่า หากเรามุ่งสร้างเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำโดยไม่คำนึงถึงการปลูกป่ารักษาป่า เราก็คงจะมีแต่เขื่อนสำหรับกักเก็บดินทราย เพราะไม่มีป่าไม้เป็นต้นน้ำลำธารที่จะ 'บันดาล' ให้เกิดฝนสำหรับเก็บน้ำไว้ในเขื่อนอีกต่อไป

และผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าในอนาคต หากเราอยากเห็นต้นไม้ ก็ไม่ต้องไปที่ร้านขายของเก่าดังที่ ฉากส์ เปรเวร์ (Jacques Prévert) กวีร่วมสมัยได้เขียนเอาไว้ตอนหนึ่งว่า 'Aux antiquaires, les arbres'³

1 'Le bon sauvage' คือ ผู้ที่อยู่ใกล้ธรรมชาติมากที่สุดและไม่ถูกทำลายโดยสังคม รูสโซเชื่อว่าทุกคนเกิดมาเป็นคนดี แต่ถูกสังคม ทำให้กลายเป็นคนเลว

2 วินัย ผู้นำพล อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้กล่าว ถึงความรู้สึกของตัวเองเมื่อตอนอายุ 6 ขวบ ในบทรายงานชื่อ 'Little time to save our heritage' ในหนังสือ พิมพ์ BANGKOK POST ฉบับวันอาทิตย์ที่ 25 ตุลาคม 2535 ไว้ตอนหนึ่งว่า เมื่อได้เห็นความงามอัน 'ล้นเหลือ' ของธรรมชาติแล้ว ก็นึกอยากจะ 'จับ' หรือบันทึกภาพ เหล่านั้นไว้บนแผ่นกระดาษเพราะเกรงว่า มันจะเป็นเพียงภาพลวงตาที่จะเลือนหายไป ('Even as a four or five year old child, I always liked to paint and draw. There was so much beauty around in the sunset, the moonlight reflecting on the water, in the swaying green rice fields and I wanted to capture it all on paper, fearing that change, like a mirage, would suddenly take it all away.' (โปรดดูบทความเรื่อง 'หวังไฟ : จิตรกรอมตะ' ในวารสารสมาคมครูฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 56 ปีที่ 14 เล่ม 4 เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2535 หน้า 6 ซึ่งผู้เขียนกล่าวถึงผลงานของ Maguerite Yourcenare นักเขียนร่วมสมัยชาวฝรั่งเศส ซึ่งเล่าชีวิตของจิตรกร ชาวจีนชื่อ หวังไฟ โดยเน้นให้เห็นถึงการเขียนภาพของหวังไฟ ซึ่งใช้จิตใจ 'จับ' ภาพที่เห็นไว้ก่อนแล้วจึงลง มีवादเช่นเดียวกัน)

3 René MALTETE, op cit., p. 5 โปรดอ่านบทความของ Normita THONGTHAM เรื่อง 'How one tree can be worth 92, 500 bath a year' ในหนังสือพิมพ์ BANBKOK POST ฉบับวันอาทิตย์ที่ 25 ตุลาคม 2535 ซึ่งกล่าวถึงการวิจัยเกี่ยวกับคุณค่าของต้นไม้แต่ละต้นในทางเศรษฐกิจของศาสตราจารย์ Frederic Vester ผู้เชี่ยวชาญด้านชีวเคมี (Bio-chemistry)

หมายเหตุ 'คนปลูกไม้' ได้รับการถ่ายทอดเป็นภาษาไทย โดยกรรณิการ์ พรหมเสาร์ จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์มูลนิธิโกลด์คิมทอง 1 มกราคม 2535 ผู้เขียนขอขอบคุณอาจารย์พยอม เพชรกล้า ที่กรุณาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสำนวนไทยบางสำนวน และอาจารย์สมบัติ เครือทอง ที่ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมและขัดเกลาภาษาไทย บทวิจารณ์งานเขียนของจิโอโนชิ้นนี้

บรรณานุกรม

งานของ GIONO

- L'Homme qui plantait des arbres, Folio cadet rouge, Gallimard, 1990.
- Ennemonde et autres caractères, Folio, Gallimard, 1968.
- Rondeur des jours, Folio, 1943.

งานของ Jean-Jacques ROUSSEAU

- Julie ou la Nouvelle Héloïse, éd. R. POMEAU, Garnier Frères, Paris, 1960.
- Les rêveries du promeneur solitaire, éd. Raymond BERNEX, BORDAS, 1966.

งานกวีนิพนธ์

- René MALTETE, éd., Cent poèmes pour L'écologie, le Cherche Midi Editeur, 1987.

งานอ้างอิง

- Dictionnaire des Littératures de la Langue française, éd. J.P. BEAUMARCHAIS, D.COUTY, A.REY, BORDAS, 1984, 3 Vols., vol. II.
- Dictionnaire des auteurs de tous les temps et de tous les pays, coll. dirigée par Guy SCHOELLER, Bouquins, Robert LAFFONT, 1952, 4 vols, vol. II.
- Jean-Pierre PERY, "De la régression regrettable à la transgression immobile," la Revue des lettres modernes, 'Jean GIONO 3' Lettres Modernes, Minard, 1981, p.11-35.